



รูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR
เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ในจังหวัดลำพูน (2565-2574)*

A FUTURE-LOOKING MODEL USING EDFR TECHNIQUES TO DEVELOP
ACADEMIC ADMINISTRATION OF PHRAPARIYATTHAMMA SCHOOL
IN LAMPHUN PROVINCE (2022-2031)

พระสมคิด ติกขปณโญ*, ฉัตรชัย สิริกุลพันธ์, พระมหาสกุณ มหาวิโร

PhraSomkid Tikkhapanyo*, Chatchai Sirikulapan, Phramaha Sakun Mahaviro

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตลำานา, ประเทศไทย

Mahamakut Buddhist University Lanna Campus, Thailand

*Corresponding author E-mail: k.somkid30032539@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน 2) ศึกษารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน 3) ยืนยันรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงอนาคตวิเคราะห้ด้วย Delphi Technique ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า:

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ การจัดการหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการสอน พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ต่อการเรียนรู้ ประเมินผลตามสภาพจริง และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

2. รูปแบบอนาคตการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

* Received January 15, 2024; Revised February 12, 2025; Accepted February 16, 2025

3. แนวโน้มอนาคตรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน มีค่าสถิติวิเคราะห์ การพัฒนาหลักสูตรค่า Median=4.17 ค่า IQR= .00 การวัดผลประเมินผล Median=4.00 ค่าพิสัยควอไทล์= .38 พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี Median= 4.00 ค่าพิสัยควอไทล์= .33 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ Median= 4.00 ค่าพิสัยควอไทล์= .23 แนวโน้มพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีฉันทามติทุกข้อแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันในการยืนยันรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนทุกประเด็น

คำสำคัญ: อนาคตภาพ, เทคนิค EDR, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

This research aimed to 1) study the conditions of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province, 2) study the scenario model of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province, and 3) confirm the scenario model of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province. This prospective research study was analyzed using the Delphi technique with 20 experts selected by purposive sampling. The research instruments were interview forms and questionnaires. Statistics used for data analysis were content analysis, median, and interquartile range.

The research results found that:

1. The conditions of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province depended on four important factors: curriculum management, learning process development, teacher development for teaching competence, along with a good learning environment, evaluation based on actual conditions, and development of internal quality assurance systems.

2. The scenario model of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province focused on curriculum development, innovative media and technology development, and educational quality assurance systems emphasizing community participation.

3. The future trend of academic administration of Phrapariyatthamma School in Lamphun Province had statistical analysis values for curriculum development as follows: median=4.17 and IQR= .00. Measurement and evaluation had the median= 4.00 and interquartile range= .38. Innovative media and technology development had the median= 4.00 and interquartile range= .33. Quality assurance





system development had the median=4.00 and interquartile range= .23. The trend found that the experts' opinions were consistent in all items, indicating that the experts had the same opinions in confirming the academic administration development model of the Phrapariyattthamma School in Lamphun Province in all issues.

Keywords: Scenario, EDFR technique, Academic administration, Phrapariyattidhamma School

บทนำ

ในการจัดการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับนั้น งานด้านวิชาการ เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และความสำเร็จของสถานศึกษา มักจะพิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้ หลักการในการบริหารงานด้านนี้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากรองานวิชาการเกี่ยวข้องกับ หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550) การบริหารงานวิชาการ จะประกอบด้วยงานดังต่อไปนี้ คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อ เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ การ นิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

สรุปได้ว่า งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็น กิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา งานประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาครูผู้สอน และส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการจัดตั้งขึ้นจาก ความร่วมมือระหว่างมหาเถรสมาคมกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้และประสบการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา หรือเป็นประชากรที่มีคุณภาพของสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสทาง เศรษฐกิจและสังคม เช่น ครอบครัวอยู่ชนบทฐานะยากจน ให้บุตรหลานของประชาชนเหล่านั้น

มีโอกาสได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาฐานะทางสังคมและเป็นคนดีของสังคมต่อไป (พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตฺโต), 2529) และในการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีการจัดตั้ง สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามจุดเน้นของการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพได้ทั่วถึงเป็นคนดีมีปัญญา มีจิตสำนึกในความเป็นไทย (สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5, 2564) แต่อย่างไรก็ตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางการพัฒนาและขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนักซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน แผนกสามัญศึกษาสาเหตุหลักคือการมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนลดน้อยลงซึ่งอาจเกิดจากหลาย ๆ สาเหตุ เช่น พระภิกษุสามเณรมีโอกาสเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น ขาดแรงจูงใจในการเข้าเรียน และผู้ที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ล้วนมีผลมาจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553) การบริหารจัดการงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน อันจะส่งผลให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างจริงจัง และถูกต้องตามหลักการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นแนวทางที่จะพัฒนางานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เจริญมีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันสถานการณ์ในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน แผนกสามัญศึกษาสาเหตุหลักคือการมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนลดน้อยลง ซึ่งอาจเกิดจากหลาย ๆ สาเหตุ เช่น พระภิกษุสามเณรมีโอกาสเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น ขาดแรงจูงใจในการเข้าเรียน และผู้ที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาสามารถสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงระดับประเทศมีจำนวนน้อยมาก เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ล้วนมีผลมาจากปัญหาการบริหารงานวิชาการที่ขาดประสิทธิภาพ





แต่อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็นไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางพัฒนาและขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียนและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2553)

ดังนั้นการบริหารจัดการงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานอันจะส่งผลให้การศึกษาศาสนาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนา และถูกต้องตามหลักการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นแนวทางที่จะพัฒนางานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เจริญมีคุณภาพ และได้มาตรฐานยิ่งขึ้นในอนาคตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน
2. เพื่อสร้างรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน
3. เพื่อยืนยันรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน โดยศึกษาเอกสารการประเมินตนเอง (SAR) และผลการประเมินคุณภาพภายนอกและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ถอดข้อความจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลและจัดแบ่งประเภทของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบสภาพปัจจุบันปัญหาและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนจากสถานศึกษา



โรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 18 รูป/คน

การทำการวิจัยระยะที่ 2 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน นักการศึกษาและนักวิชาการที่มีประสบการณ์โดยตรงในด้านการบริหารจัดการศึกษา นักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรมทั้งหมด 10 โรงเรียน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชั้นชำนาญการพิเศษ หรือประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 20 รูป/คน

การทำการวิจัยระยะที่ 3 จากผลการวิเคราะห์ด้วย Delphi Technique ในรอบที่สอง มีผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่แตกต่างจากกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ด้วยสถิติมัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ IQR: (Interquartile Range) เป็นรายชื่อทำให้ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นฉันทามติ (No Consensus) ผู้วิจัยจะต้องส่งแบบสอบถามกลับไปอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันความคิดเห็นของตนเองว่าจะเปลี่ยนแปลงตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือไม่หากผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนความคิดเห็นตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็จะถือว่าข้อที่แสดงความคิดเห็นเป็นฉันทามติ หากกรณีผู้เชี่ยวชาญไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นยืนยันความคิดเห็นของตนเองผู้วิจัยจะต้องขอหลักการและเหตุผลในการอธิบายความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันความคิดเห็นของตนเอง (ชินขฐา วิทยาอนุมาส, 2531)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยรูปแบบอนาคตภาพโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน (2565-2574) มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการในอนาคตภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ 1) ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตรคือสร้างความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรทั้งในโรงเรียนและชุมชนในเขตบริการ 2) พัฒนาการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกฎระเบียบของต้นสังกัดและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร 3) อัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่เป็นการบริหารสถานศึกษาด้วยลักษณะเฉพาะตัวที่นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของต้นสังกัดยังได้มีการกำหนดเป้าหมายในการบริหารของตนเองด้วยเพื่อให้ตอบโจทย์ของการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทของพื้นที่ 4) การบูรณาการหลักสูตรเป็น การจัดหลักสูตรที่มีการเชื่อมโยงสาระสำคัญของวิชาโดยกำหนดการบูรณาการหลักสูตรขึ้นพื้นฐานกับการเชื่อมโยงหลักสูตรการสอนทางพระพุทธศาสนา และพัฒนาระบบการเรียนรู้เป็นการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับหลักสูตรเน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้าง



กระบวนการเรียนรู้พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนรู้และด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยยึดตามหลักความจริงและดำเนินการตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างสื่อที่เป็นนวัตกรรม และสุดท้ายคือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเพื่อสร้างระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐาน

2. รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน มาแล้วจึงนำมาเป็นรูปแบบด้วยการใช้ Delphi Technique เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 รูป/คน ได้แสดงความคิดเห็นว่า รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาในการบริหารงานวิชาการได้ ซึ่งรูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญดังนี้ 1) ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการเชื่อมโยงความร่วมมือทุกระดับการกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน 2) ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรด้วยการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่าย 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล การบริหารงานวิชาการคือการใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือการเสริมสร้างความรู้และสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเน้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเพื่อกำหนดนโยบายที่มีมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ทุกประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูลอยู่ในทิศทางเดียวกันคือมีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็น สร้างมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนและครอบคลุมตามหลักสูตรของสถานศึกษา กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในการจัดการศึกษาที่เป็นมาตรฐานจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 รูป/คน เพื่อยืนยันรูปแบบอนาคตภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและการวิเคราะห์ด้วย Delphi Technique ในภาพรวมแต่ละด้าน ประกอบไปด้วยด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ค่า Median= 4.17 ค่าพิสัยควอไทล์= .00 ด้านการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครู Median= 4.00 ค่าพิสัยควอไทล์= .00 ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ Median= 4.12 ค่าพิสัยควอไทล์= .20 ด้านการวัดผลประเมินผลการบริหารงานวิชาการ Median= 4.00 ค่าพิสัยควอ

ไทล์ = .32 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในทศวรรษหน้า Median = 4.00 ค่าพิสัยควอไทล์ = .33 ด้านปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทศวรรษหน้า Median = 4.00 ค่า IQR = .23 จากการวิเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉันทามติ (Consensus) ในทุกข้อแสดงว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นตรงกันว่ารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูนสามารถนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการได้ในอนาคตทุกประเด็น (ประยูร ศรีประสาธน์, (2523); Linstone. Harold Al. & Turoff. Murray. (1975)

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงขอนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการบริหารงานวิชาการของรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูนด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน จำนวน 10 โรงเรียนและผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 18 รูป/คน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการบริหารสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 4 ประการคือ ความเข้าใจในการจัดการหลักสูตร พัฒนาการของสถานศึกษา อัตลักษณ์ของสถานศึกษา และการบูรณาการหลักสูตร ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับหลักสูตร เน้นการมีส่วนร่วมเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้พร้อมด้วยสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อการเรียนรู้และบทบาทการเป็นที่ปรึกษาที่ดี ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนเป็นการแสดงผลของกิจกรรมเรียนรู้โดยยึดตามหลักความจริงและดำเนินการตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการสนับสนุนเทคโนโลยีในการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างสื่อที่เป็นนวัตกรรม และสุดท้ายคือการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยดำเนินการตามระเบียบสถานศึกษาเพื่อสร้างระบบประเมินคุณภาพที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของธนภุต สิทธิราช ได้ทำการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ตามฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญสรุปว่า ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรจะเป็นไปตาม ความสนใจ ความรู้ ความสามารถของนักเรียน โดยสาระการเรียนรู้เป็นการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบดิจิทัล ด้านการบริหารการศึกษาเป็นระบบที่ดี คำนึงถึงภาวะผู้นำที่ดี กล้าตัดสินใจมีการกระจาย อำนาจเต็มรูปแบบให้สถานศึกษา ด้านครูผู้สอนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ทางเทคโนโลยี ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพสวยงาม ร่มรื่น ด้านการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น ด้านสื่อการสอนใช้สื่อการสอนทันสมัยในระบบ





ดิจิทัล ผ่านสื่อการสอนระบบออนไลน์ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นนักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาเองได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาตนเองสู่ การเป็นพลโลก (ธนกฤต สิทธิราช, 2558)

2. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้รูปแบบ อนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดลำพูน มาแล้วจึงนำมา ยืนยันรูปแบบด้วยการใช้ Delphi Technique เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 รูป/คน ได้แสดง ความคิดเห็นว่า รูปแบบในอนาคตในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมใน จังหวัดลำพูน ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้วยการเชื่อมโยงความร่วมมือ ทุกระดับการกำหนดเป้าหมายหลักสูตรที่ชัดเจนทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านการนำ หลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้คือการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรด้วยการ ออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าใจง่าย ด้านการวัดผล ประเมินผลการบริหารงาน วิชาการคือการใช้เทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือการเสริมสร้างความรู้และ สนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาคือการเสริมสร้างองค์ความรู้ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเน้นให้ ชุมชนเข้ามามีบทบาทเพื่อกำหนดนโยบายที่มีมาตรฐานระบบการประเมินคุณภาพ การศึกษา ทุกประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีทิศทางในการให้ข้อมูลอยู่ในทิศทางเดียวกันคือ มีความพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริงในอนาคตทุกประเด็นสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศรี เณรจา และวัชร ชูชาติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า การวาง ระบบการบริหารและพัฒนางานองค์กรอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้โดยมีวิจัยเป็นฐาน การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมี ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร การพัฒนา ระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ ส่วนรูปแบบการ บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษ ที่ 21 ซึ่งรูปแบบที่มีความเหมาะสม (สมศรี เณรจา และวัชร ชูชาติ, 2560)

3. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 รูป/คน เพื่อยืนยัน รูปแบบอนาคตภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน พบว่า อนาคตภาพการศึกษาไทยยุค 4.0 เกี่ยวกับแต่ละด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การจัดการศึกษาต้องให้ ความสำคัญในเรื่องการค้นหาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้าตามทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นผลลัพธ์ของการศึกษาเป็นสำคัญ จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงผู้รับบริการ โดยเฉพาะในช่วง อายุของเด็กวัยหกลปีแรก ซึ่งเป็นช่วงบ่มเพาะชีวิตอย่างมีคุณค่าทั้งในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม ทักษะทางด้านดิจิทัล และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความสามารถ

ในการแข่งขันและต้องทำงานกับคู่แข่งได้ด้วย 2) ต้องให้ทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วงศตวรรษที่ 21 มีการขยายการศึกษาภาคบังคับให้ถึง 12 ปี จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รักการอ่าน รักที่จะเรียนรู้อาชีพและมีความรับผิดชอบ พัฒนาโรงเรียนทั่วทั้งประเทศให้มีคุณภาพเท่าเทียมกัน เตรียมคนเพื่อการเรียนรู้และดำรงชีวิตในโลกของเทคโนโลยี การประเมินผลการศึกษาควรพิจารณาจากผลการปฏิบัติจริง 3) ระบบและกระบวนการจัดการศึกษาต้องเอื้อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ยกย่องคุณภาพ ประสิทธิภาพ และคุณธรรมของการศึกษาทุกระดับ และส่งเสริมการเป็นสังคมผู้ผลิต 4) วัตถุประสงค์ของการศึกษาพึงเน้นไปที่การพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พัฒนาความรู้ของผู้เรียนในทุกด้าน 5) เป้าประสงค์ด้านผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะ ทักษะการเรียนรู้ในด้าน 3Rs และ 8Cs 6) ประชาชนทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานอย่างทั่วถึง หน่วยงานและสถาบันการศึกษาทุกแห่งสามารถบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพด้วยคุณภาพ ตามมาตรฐานระดับสากล 7) การศึกษาปฐมวัยพึงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยใช้วิธีการสอนแบบเรียนปนเล่น พัฒนาทักษะการใช้วัยวัยในการเคลื่อนไหวเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา 8) การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการมีงานทำในอนาคต วางรากฐานทักษะอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สร้างค่านิยมเพื่อการมีงานทำ วางแผนการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ โดยใช้กระบวนการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ 9) คำนึงถึงการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาให้ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาทวิวุฒิและระบบทวิภาคีในสถานประกอบการที่มีมาตรฐาน พัฒนามาตรฐานและจัดการประเมินสมรรถภาพวิชาชีพครูอาชีวศึกษา ส่งเสริมทักษะการทำงาน การประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน และ 10) การอุดมศึกษาให้ตระหนักในเรื่องการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมต่าง ๆ และมีการประเมินผลตามสภาพจริง

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดลำพูน ด้วยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม โดยใช้ Delphi Technique ในการวิเคราะห์เพื่อยืนยันรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน สรุปได้ว่าองค์ความรู้ใหม่ คือจะต้องศึกษาสภาพปัจจุบันและบริบทของโรงเรียนในทุกด้านแล้วดำเนินการดังนี้ 1) ด้านการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร



2) ด้านการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่หลากหลายสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายด้านงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ด้านการนำหลักสูตรมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและเป็น Active Learning 4) ด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ 5) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่หลากหลายสามารถตอบสนองการเรียนรู้ของนักเรียน 6) ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพทั้งภายในและการประกันคุณภาพภายนอก จากการพัฒนาอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในจังหวัดลำพูน มีประสิทธิภาพคือ การพัฒนางานทั้ง 6 ด้าน โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของครูที่เป็นการสอนที่เป็น Active Learning ให้มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา



ภาพที่ 1 รูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาพบว่ารูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดลำพูน สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ในจังหวัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงได้โดยนำรูปแบบอนาคตภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมไปเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการเพื่อแก้ปัญหา

2. ควรนำรูปแบบการศึกษาครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมเพราะจะทำให้ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคเหนือ เพื่อให้บุคลากรแต่ละโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้จากกันและกัน เพราะการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จะช่วยให้อาจารย์สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น รวมถึงการได้รับแรงบันดาลใจในการพัฒนาการสอนที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2564). อนาคตภาพการศึกษาไทยในยุค 4.0. กรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2), 230-252.
- ธนกฤต สิทธิราช. (2558). ศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(3), 71-81.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2523). เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ, 14(2), 50-59.
- พระเทพเวที (ป.อ.ปยุตโต). (2529). การศึกษาของคณะสงฆ์: ปัญหาที่รื้อทางออก. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ภาวิดา ธารศรีสุทธิ. (2550). การจัดและการบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศรี เณรจา และวัชร ชูชาติ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในศตวรรษ ที่ 21. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 14(27), 10-20.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2553). แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (พ.ศ. 2553-พ.ศ. 2562). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- Likert, R. (1967). The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill.
- Linstone. Harold Al. & Turoff. Murray. (1975). The Delphi Method: Techniques and Applications. Massachusetts: Addison Wesley.